

Falkenskjærne: Jeg er for saa vidt den højterede Kultusminister taknemlig for, at han har forelagt dette Lovforslag, som jeg tror, at det er paa allerhøjeste Tid, at vi saa hele Spørgsmaalet om vort Seminarievæsen og om Læreruddannelsen ved vore Almuefiskoler under Forhandling her i Tinget. Det har nu hvilet i mange Aar, medens de mere almindelige politiske Spørgsmaal have været fremme i Forgrunden, at Sindene have haft god Tid til at komme til Ro efter de stærke Modfætninger og Brydninger, der for en halv Snes Aar siden vare oppe her i Landet paa dette Omraade, saa jeg vilde ikke anse det for urimeligt, om den Tid nu var kommen, da man virkelig kunde være naaet til her at gøre nogle Fremskridt ud over det nu bestaaende. Der blev jo af den foregaaende Kultusminister gjort nogle Forsøg paa at naa videre. For nogle Aar siden var der jo forelagt et Forslag om Uddannelse af Fordringerne til Lærereksamen og om Uddannelse ved Seminarierne. Det kom dog imidlertid ikke ud over et Udvalg i det andet Ting, og senere har man ikke hørt noget til denne Sag. Det kunde dog interessere mig i Forbindelse med Behandlingen af det foreliggende Lovforslag, at saa oplyst af den nuværende Kultusminister, om han agter at tage Spørgsmaalet om en Omdannelse af Fordringerne til Lærer- og Lærerindeeksamen og om Omdannelsen af Undervisningen ved de nuværende Seminarier op til Overvejelse og om muligt forelægge Rigsdagen Forslag derom. Med Hensyn til det Forslag, her foreligger, er der allerede fremsat saa mange Ting, saa jeg skal fatte mig forholdsvis kort derom. Jeg kan ligesom det sidste ærede Medlem, der talte, sige, at i Almindelighed er jeg ikke nogen Modstander af, at vi saa en Statskole for Kvinders Uddannelse til Lærereksamen. Det forekommer mig at være en underlig Abnormitet, at man her i Landet har Uddannelsesanstalter fra Statens Side for Mænd, men ikke for Kvinder. Jeg kan i den Henseende ikke tilbageholde den Betragtning, at jeg i høj Grad beklager, at man i Fjor her i Tinget og i Rigsdagen overhovedet vedtog en Lov om Lønningsforholdene ved Seminarierne, uden at man da tillige tog dette Spørgsmaal op til Drøftelse og søgte at tvinge adskillige Bestemmelser i saa Henseende igennem. Det forekommer mig, at det vilde have været det naturlige Sted at tage Spørgsmaalene om Kvinders Udgang til de nuværende Seminarier, om Kvinders Ansættelse som Lærereksamen ved de nuværende Seminarier o.s.v. op. Jeg tror, det vilde have haft sin rette Plads der, thi det er jo en gammel Erfaring

her i Tinget, at ønsker man Reformen i en eller anden Retning, maa man helst knytte dem til de Lønningslovsforslag, som sikkert aldrig udeblive; dem kunne vi være vis paa, at vi hvert Aar saa en Bunte af. Maa vi altsaa en Reform i en eller anden Retning, maa vi knytte vore Forbringelser i den Henseende dertil. Derfor maa jeg beklage, at man i Fjor lod dette Forslag glide saa altsammen. Jeg har en Følelse af, at hvis det var i Aar, vi havde haft Forslag om Lønningslovsforslag til Seminarielærere for, vilde det efter al Rimelighed paa en eller anden Maade være blevet knyttet sammen med det nu foreliggende Forslag; og vi vilde da have haft lettere Udset til at komme til en Forstaaelse, ved hvilken Staten ogsaa kom til at tage sig mere af Lærereksamenens Uddannelse, end der nu i dette Øjeblik synes mig at være Udset til. Jeg hører nemlig til dem, der fuldt ud ønske, at Staten skulde komme til at gøre bethdeligt mere for Kvinders Uddannelse til Lærereksamen end hidtil, da det jo er et saadant Minimum, at Kvinderne, synes jeg, med god Grund kunne beklage sig over Tilfældigheden. Om nu den bedste Maade til at naa dette er ved et Forslag som det foreliggende, har der jo allerede været fremsat forskellige tvivlende Bemærkninger om, og jeg kan slutte mig til adskillige af de fremkomne Bemærkninger. Særlig vil det jo vist fra alle Sider her i Tinget blive erkendt, at det Forslag, her foreligger, er alt for dyrt. Enhver af de Lærereksamen, der vilde blive uddannede paa det foreslaede Seminarium, vilde komme til at koste Staten 3,000 Kr., og det forekommer mig unægtelig at være lovlig meget for en Uddannelse, som skal strække sig over 3 Aar. En Anlægssum af 400,000 Kr. vil nemlig, hvis man regner en Rente af 6 pCt. — og mindre kan man vel ikke godt regne ved et saadant Byggeforslag — give en aarlig Udgift af 24,000 Kr., og med en Driftsudgift af 32,000 Kr. aarlig naa vi op til 56,000 Kr. aarlig for at saa 20 Lærereksamen uddannede. Jeg tror, det er en alt for betydelig Sum i Forhold til det, vi naa. Den væsentligste Fejl ved Forslaget synes jeg ganske vist er den, at man har villet knytte en Statskole til selve Seminarierne. Jeg tror overhovedet ikke, at Staten nogen Sinde kommer godt fra at holde Statskoler. Det er overordentlig vanskeligt for Staten at finde Mænd eller Kvinder, der egne sig til noget saadant, og jeg føler mig overbevist om, at den Tid vil komme, da vi kommer til at nedlægge de Statskoler, vi nu have. Jeg behøver kun at nævne en saadan Anstalt som Sorø Akademi. Som Opdragelsesanstalt er Sorø Akademi utvivlsomt foreløbet og forfej-